
[2022-14-RE](#)

Causa 2022-14-RE

(Técher c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 112-2022. Recurs d'empara

Aute del 12 de maig del 2022

BOPA núm. 60, del 18 de maig del 2022

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 28 d'abril del 2022, per la representació processal de la Sra. Marie-Cathérine Técher, mitjançant el qual interposa un recurs de súplica contra l'aute del Tribunal Constitucional del 20 d'abril del 2022 sobre la inadmissió a tràmit de la causa 2022-14-RE;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment els articles 38 i 89.2;

Vist l'aute esmentat del Tribunal Constitucional del 20 d'abril del 2022;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Arguments de la recurrent

- En primer lloc, la recurrent discrepa de la interpretació teleològica que fa el Tribunal de l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials.

Considera que la literalitat del punt quart d'aquest article disposa clarament la possibilitat d'interposar un recurs d'apel·lació contra els autes que resolen incidents de nul·litat en el marc de resolucions dictades en primera instància. Argumenta que aquesta accepció no admet altres interpretacions com aquella que fa el Tribunal, ja que, segons el seu parer, aquesta interpretació implicaria que el punt

quart de l'article 18 *quater* no s'apliqués mai.

Entén que la interpretació del Tribunal tampoc explica la literalitat de l'article 18 *ter* 1, que disposa que les resolucions fermes són aquelles contra les quals encara es poden fer recursos ordinaris. Conclou respecte d'aquest punt, que el concepte de resolució ferma és suficientment clar en la seva accepció literal, i no necessita interpretacions teleològiques que generin contradiccions normatives.

- En segon lloc, exposa que no se li pot retreure no haver interposat un recurs d'apel·lació contra l'acte inicial de processament, atès que no existeix cap recurs processal contra les resolucions d'aquest tipus. En aquest sentit, entén que l'acte de processament litigiós és ferm.

- Finalment, considera que s'ha vulnerat el seu dret a la presumpció d'innocència, ja que, durant la instrucció, no va tenir accés al material informàtic segrestat i, per tant, no va poder preparar correctament la seva defensa. Entén que aquest fet comporta la nul·litat de tot el procediment.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que estimi aquest recurs de súplica i admeti a tràmit el recurs d'empara presentat.

2. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

2.1. El recurs de súplica interposat per la part demanant l'empara s'estructura en tres apartats. En el primer, es contesta la doctrina d'aquest Tribunal sobre la recurribilitat en empara de les resolucions de la jurisdicció ordinària; en el segon, la manca de recurribilitat ordinària dels actes de processament; i, en el tercer, es reiteren els arguments emprats en la demanda d'empara.

2.2. Aquest Tribunal Constitucional ha vingut sostenint des dels seus inicis que en la tasca d'aplicació del dret podia i havia d'utilitzar tots els mitjans interpretatius: el literal, l'històric, el sistemàtic i el teleològic. D'acord amb aquesta perspectiva, cal tenir present que constitueix un principi general en matèria de processos d'inconstitucionalitat, i, per tant, també dels de tutela dels drets i de les llibertats fonamentals, que amb anterioritat s'han d'haver esgotat totes les instàncies davant la jurisdicció ordinària, de manera que el Tribunal Constitucional com a "*intèrpret suprem*" de la Constitució (article 95) només ha d'actuar en darrer terme i en el cas que l'ordre constitucional hagi estat vulnerat i procedeixi la seva restauració. Aquest principi impregna totes les disposicions legals i, per tant, també l'article 86 de la seva Llei qualificada. En la seva primitiva redacció aquest precepte disposava que el recurs d'empara s'interposava només contra "*sentències desestimatòries de la demanda dictades en última instància per la jurisdicció ordinària*". Amb literalitat referida als procediments de caràcter urgent i preferent, òbviament el principi es va aplicar també, als incidents de nul·litat que constitueixen els procediments habituals per reclamar contra les vulneracions del dret a la jurisdicció. És cert que la llei que va aprovar el Codi de procediment civil va estendre l'àmbit de la recurribilitat en empara a diverses resolucions, però en cap cas va voler trencar amb els principis generals en la matèria. Per consegüent, per a la correcta interpretació i aplicació de l'article 86 als incidents de nul·litat, cal integrar el precepte amb la regulació que d'aquests procediments fan els articles 18 *ter* i *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials, en la seva darrera redacció. La diferència fonamental entre els supòsits d'aquests dos articles rau en el fet que el 18 *ter* es refereix a les resolucions no fermes i el 18 *quater* a les resolucions fermes, amb el benentès que el concepte de resolució ferma no vol dir que contra ella no es pugui interposar cap recurs, sinó que s'utilitza en el sentit de definitiva, és a dir, que esgoti la totalitat del procediment o una part significativa i dotada d'un cert caràcter autònom respecte d'ell. D'aquesta manera s'integra perfectament el principi

general de la "*última instància*" que informa la Llei qualificada d'aquest Tribunal amb la regulació específica que la Llei transitòria de procediments judicials estableix pels incidents de nul·litat.

2.3. El criteri anterior ha quedat establert en nombroses resolucions d'aquest Tribunal Constitucional. En especial, a partir del 15 de novembre del 2018, és a dir, una vegada va entrar en vigor, conforme a la disposició final vint-i-novena de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, la reforma de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional i de la Llei transitòria de procediments judicials, en matèria de recurribilitat en empara de les resolucions judicials. Ja en un primer moment, l'auto del 8 d'abril del 2019, recaigut en la causa 2019-19-RE, va fixar la doctrina d'aquest Tribunal que es va reiterar en l'auto del 14 de maig del 2019, recaigut en la causa 2019-29 i 30-RE, en l'auto del 9 de setembre del 2019, recaigut en la causa 2018-49 i 50-RE, i, en l'auto del 18 d'octubre del 2019, recaigut en la causa 2019-66-RE. Darrerament han mantingut el mateix criteri sengles autos del 14 de juliol del 2021, recaiguts en les causes 2021-50-RE i 2021-51-RE, l'auto del 9 de setembre del 2021, recaigut en causa 2021-63-RE, i, dos autos del 22 de novembre del 2021, recaiguts en les causes 2021-78-RE i 2021-83-RE. Finalment, s'ha pronunciat en aquesta mateixa línia en l'auto del 17 de gener del 2022, recaigut en la causa 2021-98-RE i dictat en un cas connex amb aquest que ara ens ocupa. Per tant, aquesta al·legació de l'escrit interposant el recurs de súplica no pot ser estimada.

2.4. En segon terme, la recurrent al·lega que no són possibles els recursos ordinaris contra els autos de processament. Amb independència de l'opinió doctrinal que es tingui sobre aquesta qüestió, ja que els articles 99, 100 i 101 no el possibiliten explícitament (a diferència d'allò que succeeix a l'article 104 en matèria de mesures cautelars) però no el neguen amb paraules expresses, no hi ha dubte que la seva irrecurribilitat dimanaria del seu caràcter no definitiu, revisable en tot moment per l'òrgan que instrueix la causa. Fins i tot en dret comparat s'ha sostingut que el seu dictat, més enllà de les connotacions socials, beneficia l'encausat que, a partir d'aquell moment pot utilitzar amb plenitud el seu dret a la defensa. I si l'auto de processament no és susceptible de recurs ordinaris, institucionalment encara ho pot ser menys de recurs d'empara. Per tant, tampoc aquest argument del recurs de súplica pot ser atès.

2.5. Finalment, el recurs de súplica reitera els arguments del recurs d'empara. Introdueix una al·legació nova com és la sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans. La cita, però, d'aquesta resolució no és pertinent. En efecte, la sentència del 6 de desembre de 1988 citada va estimar la vulneració del dret a un procés degut al·legada per uns ciutadans espanyols –Barberà, Messagué i Jabardo c/ Espanya- i va efectuar als paràgrafs 77 i següents determinades consideracions sobre la presumpció d'innocència. Però la realitat és que l'assumpte va arribar al Tribunal d'Estrasburg quan ja s'havia pronunciat el Tribunal Constitucional espanyol (el 20 d'abril de 1983) i aquest ho havia fet amb posterioritat a la decisió del Tribunal Suprem d'Espanya del 27 de desembre de 1982 en l'anomenat "*cas Bultó*". Conseqüentment l'assumpte el va conèixer el Tribunal Constitucional quan el Tribunal Suprem havia dictat ja una sentència definitiva i encara el Tribunal Europeu dels drets Humans en la seva decisió va resoldre per unanimitat que els demandants, en una qüestió connexa, no havien esgotat la via dels recursos interns.

2.6. Sobre les altres qüestions la recurrent en súplica reitera els arguments de la demanda d'empara sense introduir cap element nou de fet o de dret. Motiu pel qual, conforme a una reiterada jurisprudència d'aquest Tribunal, que per coneguda no és necessari reproduir aquí, el recurs no pot ser estimat. I quant a l'allargament de la situació de processament i de mesures cautelars, la part afectada sempre podrà -si concorren les circumstàncies exigides per la llei i la jurisprudència- al·legar en empara que s'ha produït una dilació indeguda que fa que el dret a la jurisdicció romangui vulnerat per una durada del procés que no s'estimi raonable.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. Desestimar el recurs de súplica presentat per la representació processal de la Sra. Marie-Catherine Técher contra l'aute del Tribunal Constitucional del 20 d'abril del 2022 sobre la inadmissió a tràmit de la causa 2022-14-RE.
2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 12 de maig del 2022.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau
Magistrat